

КОНСТИТУЦИОННИЙ СЪД
Г. № 2/К.С. 2/04²⁴
Дата 27.02.04

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 11-03-21

София, 26.02.2004 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

НА МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 2/2004 г.

ОТНОСНО: Искане на 78 народни представители от XXXIX Народно събрание на Република България за установяване противоконституционност на разпоредбата на § 81, т. 4 от Закона за изменение и допълнение на кодекса за задължително обществено осигуряване, в частта, с която се изменя чл. 176, ал. 3 от същия кодекс (обн. ДВ, бр. 67 от 29 юли 2003 г.).

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА

КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В съответствие с чл. 150, ал. 1 и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България, 78 народни представители от XXXIX Народно събрание са поискали Конституционният съд да обяви за противоконституционна разпоредба от Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване (обн. ДВ, бр. 67 от 29 юли 2003 г.).

С искането е оспорена разпоредбата на § 81, т. 4, в частта, с която се изменя чл. 176, ал. 3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване.

Според групата народни представители от XXXIX Народно събрание разпоредбата на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване е противоконституционна. Изложени са съображения за противоречие с чл. 19, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България. С атакуваната разпоредба на § 81, т. 4 от Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване е въведена забрана за ползване за нуждите на пенсионноосигурителното дружество и на свързаните с него лица на инвестиционни имоти. Твърди се, че въведената с разпоредбата на § 81, т. 4 от Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване забрана противоречи на конституционноправните основи на стопанската дейност. Според искателите това противоречи на принципите на "свободна стопанска инициатива" по чл. 19, ал. 1 от Конституцията на Република България и с изискването "законът да създаде и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност" (чл. 19, ал. 2 от Конституцията).

С определение от 12 февруари 2004 г. по конституционно дело № 2/2004 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на групата народни представители от XXXIX Народно събрание и е конституирал министъра на финансите като заинтересувана страна по делото.

С оглед предоставената ми възможност и в определения от Вас срок изразявам становище, че искането на 78 народни представители е неоснователно по следните съображения:

Атакувано е въведеното с разпоредбата на чл. 176, ал. 3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване ограничение, придобитите със средства на фонда инвестиционни имоти да не могат да се ползват за нуждите на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, с аргумента, че това ограничава прокламираната в чл. 19, ал. 1 от Конституцията свободна стопанска инициатива на икономическите субекти. По мое мнение основната цел на разпоредбата е да защити интересите на обществото и по-специално на осигурените лица, като не допуска ползването на придобитите със средства на фонда инвестиционни имоти за нуждите на пенсионноосигурителното дружество, което го

управлява. Въведеното изискване е не само целесъобразно от гледна точка на икономическата логика, но ако не съществуваше би довело до абсурдни по своята същност взаимоотношения между едно и също лице. С разпоредбата на чл.125 от Кодекса за социално осигуряване се прокламира принципът на юридическа самостоятелност на пенсионноосигурителното дружество и на универсалните и на професионалните пенсионни фондове, като същият принцип е доразвит чрез разпоредбите на чл.134, ал.2, чл.179, чл.215, ал.3 и др. от същия кодекс, с които се забранява обременяване на активите на фондовете във връзка с дейността на дружеството. В случая принципът на юридическа самостоятелност е приложим основно по отношение на имуществото на две по природа свързани лица – фонда и дружеството, тъй като винаги фондът се представлява и управлява от дружеството. Именно поради причината, че фондът и дружеството са свързани лица е неприемливо да се допуска осъществяването на търговски сделки, каквато по своята икономическа същност е отдаването под наем на недвижими имоти. Остава нерешен и един много съществен въпрос, а именно как ще се гарантира максималната или пазарната доходност от отдаването под наем на имота, или с други думи казано, как ще се постигне “справедливата цена на сделката”.

Във втората част от искането на групата народни представители се твърди, че е необосновано съображението за фиктивност на уговорената наемна цена. Явно е, че не се отчита обстоятелството, че в случая обективно би бил невъзможен какъвто и да било процес на договаряне на наемна цена.

Не е налице противоречие между нормата на чл. 176, ал. 3 от Кодекса за задължително обществено осигуряване и на чл.19, ал.1 и 2 от Конституцията. Кодексът не дискриминира определена група специфични стопански субекти доколкото ги поставя в еднакви условия при осъществяването на специфична дейност - социалното осигуряване. Подобен подход е избран от законодателя и при уреждане на застрахователната и банковата дейност. Кодексът създава реални гаранции за осъществяване на прокламирания в същата разпоредба на Конституцията принцип за защита на потребителите - каквито са осигурените лица и обществото като цяло, като постига справедлив баланс между интересите на осигурените лица и пенсионноосигурителните дружества, в изпълнение на задължението на държавата да осигури реални гаранции за осъществяване на едно от основните права на гражданите – конституционно установеното право на обществено

осигуряване /чл.51, ал. 1 от Конституцията/. Правото на свободна стопанска инициатива няма абсолютен характер, пределите на свобода на стопанската инициатива на пенсионноосигурителните дружества в случая се определят от наличието на друга конституционно защитена ценност, каквато е основното и неотменимо право на гражданите на социално осигуряване.

Законодателят има правомощието да очертае конкретни рамки при установяване принципа на свободната стопанска инициатива в отделните сфери на икономическия и социалния живот. Налагането на едни или други ограничения не противоречи на Конституцията, ако са въведени с цел защита на обществения интерес и ако отговарят на законодателната целесъобразност, какъвто безспорно е и настоящият случай.

Нормата на чл. 19, ал. 2 от Конституцията защитава възможността на субектите да участват в стопанския живот, но не издига тази възможност над другите принципи, залегнали в Конституцията. Конституционният съд се е произнесъл в този смисъл в свои решения, като: Решение № 18 от 1997 г. и Решение № 6 от същата година.

Не бива да се забравя, че в редица държави със законодателства, сходни на българското, разрешението на законодателя по целесъобразност е забраната за инвестиране в инвестиционните имоти, което е показателно за високата степен на риск на този инвестиционен инструмент за интересите на осигурените лица.

Предвид изложеното считам, че разпоредбата на § 81, т. 4 от Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване, в частта, с която се изменя чл. 176, ал. 3 от същия кодекс, е конституционносъобразна. Искането на групата народни представители от XXXIX Народно събрание за обявяването ѝ за противоконституционна, е необосновано и неоснователно и като такова следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР :
РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

МИЛЕН ВЕЛЧЕВ /